

ความรับผิดชอบอาญากรณีการประพฤติผิดในทางชู้สาวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
Criminal Liability for Sexual Relationship
between Secondary Educators and Students

พิมพ์พราง บุญยสมิต

นักศึกษา หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

E-mail: p.punyasmitta@gmail.com

Phimprang Punyasmita

Student, Master of Laws in Criminal Law,

Faculty of Law, Thammasat University

รับเข้า: 15 มิถุนายน 2564 แก้ไข: 6 กรกฎาคม 2564 ตอบรับ: 9 กรกฎาคม 2564

บทคัดย่อ

ความรับผิดทางอาญาเกี่ยวกับเพศของผู้สอนที่กระทำต่อผู้เรียนในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพซึ่งเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องพิจารณาฐานความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งได้กำหนดให้การกระทำทางเพศต่อเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่และการกระทำที่เป็นประทุษร้ายในทางเพศเท่านั้นที่จะต้องรับโทษทางอาญา และยังมีกรณีที่เป็นความผิดอันยอมความได้อีกด้วย อีกทั้งกฎหมายที่ใช้คุ้มครองในกรณีที่ผู้เรียนมีสถานะเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ก็ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องความไม่ครอบคลุมถึงพฤติการณ์และลักษณะการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศในทุกกรณี รวมถึงความไม่ได้สัดส่วนของโทษอาญาเมื่อเปรียบเทียบกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด แต่จากการศึกษาปัญหาการกระทำทางเพศระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสถานศึกษาของไทยในปัจจุบันพบว่ามักเกิดจากความสัมพันธ์ในทางชู้สาว และบางกรณีเกิดจากการล่อลวงผู้เรียนที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษให้ยินยอมต่อกระทำทางเพศซึ่งไม่ใช่การกระทำที่เข้าองค์ประกอบของการประทุษร้ายในทางเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ทำให้ผู้เรียนที่มีอายุกว่า 15 ปี ที่ให้ความยินยอมไม่ได้รับการคุ้มครอง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของผู้สอนและผู้เรียน สถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจของผู้สอน ความเป็นอาชญากรรมของการกระทำ ผลกระทบเสียหายต่อตัวผู้เรียน และระบบการศึกษา ตลอดจนกฎหมายต่างประเทศที่กำหนดให้ผู้สอนที่กระทำทางเพศต่อผู้เรียนที่มีอายุถึงเกณฑ์ในความยินยอมทางเพศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้เป็นความผิดอาญา

ด้วยเห็นว่าเสรีภาพในทางเพศในบริบททั่วไปไม่ควรเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ผู้สอนไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา จึงเห็นสมควรให้ประเทศไทยพิจารณากำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีดังกล่าวไว้เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ โอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนในระดับการศึกษาดังกล่าวและระบบการศึกษาโดยรวมต่อไป

คำสำคัญ: ความรับผิดชอบทางอาญา การประพฤติดังกล่าวในทางชั่วในสถานศึกษา ครูผู้สอนกับนักเรียน

Abstract

According to the Thai Criminal Code, the sexual act between an educator and student at public or private secondary or vocational educational institutions is a criminal offense and legally liable only if the student is under the age of 15, regardless of their consent, or if the act amounts to sexual assault. Furthermore, the laws protecting students under the age of 18 have several flaws: They are incomprehensive, thus failing to protect the child from all cases of sexual misconduct, and the penalty is disproportionate to the severity of the offense. It is also a compoundable offense under such provisions. A recent study shows that the problem of sexual misconduct of this nature in Thai educational institutions usually occurs in a teacher-student sexual relationship. In some cases, educators use grooming techniques to build trust with vulnerable targets and manipulate them into consensual sex acts, thus making the case fall outside of the criteria of sexual assault according to the Criminal Code and resulting in students over age 15 being unprotected under the existing provisions. Taking into account (1) the relationship between educator and students; (2) the educator's position of trust; (3) the criminality of the act; (4) the effects on the student and the education system as a whole; and (5) the criminalization of sexual act by an educator with the student over the age of consent in other countries which deems the common notion of sexual freedom inapplicable; the author proposes that Thai legislation adds criminal provisions which specifically deals with the case of educator sexual misconduct with secondary school students.

Keywords: criminal liability, sexual relationship in education institutions, educators and students

บทนำ

พฤติกรรมซู้สาวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในสถานศึกษาซึ่งนำมาสู่การมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในวงการการศึกษาของไทย ในสถานการณ์ปัจจุบันข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) รวมทั้งสิ้น 137 คน ถูกดำเนินการทางวินัยเฉพาะที่ยุติแล้วในความผิดฐานซู้สาว อนาคต และล่วงละเมิดทางเพศผู้เรียน (กลุ่มวินัยและนิติการ, 2563) อีกทั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.2556 มีรายงานสถิติการรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงทางเพศในโรงเรียน 879 แห่ง ซึ่งผู้กระทำผิดเป็นครูมีถึงจำนวนถึง 168 คน นอกจากนี้นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2561 มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีครูล่วงละเมิดทางเพศนักเรียนประมาณ 100 เรื่องต่อปี โดยเป็นรายงานจากโรงพยาบาลซึ่งมีผลตรวจร่างกายเป็นหลักฐาน (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2561) และปัญหาซู้สาวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมักเกิดขึ้นในช่วงวัยที่ผู้เรียนเติบโตเป็นหนุ่มสาว คือ ช่วงอายุตั้งแต่ 16-18 ปี ซึ่งอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1-3)

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายปัจจุบัน เฉพาะกรณีที่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าซึ่งมีอายุไม่เกินกว่า 15 ปี เท่านั้นที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับกระทำทางเพศ ไม่ว่าผู้เรียนจะได้ยินยอมต่อการกระทำนั้นหรือไม่ ส่วนกรณีความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญาก็จำกัดไว้ในรูปแบบการประทุษร้ายในทางเพศ รวมถึงการคุกคามทางเพศต่างก็ไม่ตรงกับกรณีศึกษาเพราะหากปรากฏว่าผู้เรียนที่มีอายุกว่า 15 ปี ได้ให้ความยินยอมหรือไม่ได้ชัดเจนต่อการกระทำนั้นก็จะเกิดช่องโหว่ทางกฎหมายให้ผู้กระทำที่เป็นผู้สอนซึ่งมีสถานะและอิทธิพลเหนือตัวผู้เรียนไม่มีความรับผิดชอบทางอาญาแต่อย่างใด โดยเฉพาะผู้เรียนในกลุ่มดังกล่าวที่เป็นเด็กและวัยรุ่นซึ่งควรมีสติที่จะต้องได้รับความคุ้มครองจากการกระทำทางเพศหรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศทุกรูปแบบ อันเป็นไปตามหลักการในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวด้วย อีกทั้งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 284 ก็ยังมีปัญหาเรื่องการตีความวิธีการพาไปโดยใช้อุบายหลอกลวงซึ่งเป็นองค์ประกอบความผิดตามมาตราดังกล่าวที่อาจไม่ครอบคลุมกับวิธีการล่อลวง (grooming) อันเป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ในทางซู้สาวเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเนื้อตัวร่างกายของผู้ถูกกระทำเป็นเป้าหมายสุดท้าย และแม้ว่าผู้สอนจะมีความรับผิดชอบทางอาญาไปเพื่อการอนาจารเพื่อสนองความใคร่ของตนเองโดยผู้เรียนยินยอมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 283 ทวิ หรือมาตรา 284 ก็ตาม แต่มันก็เป็นความผิดอันยอมความได้ และมาตรา 283 ทวิ ก็คุ้มครองจำกัดเฉพาะบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีเท่านั้นซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาเมื่อผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้เรียนมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนกันแต่ไม่ได้รับความคุ้มครอง และปัญหาบทกำหนดความรับผิดชอบทางอาญานายินยอมให้เด็กกระทำลามกอนาจารตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 26 (9) ที่ไม่ครอบคลุมไปถึงการกระทำทางเพศด้วยตัวผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนดูหรือมี

กิจกรรมทางเพศให้ผู้สอนเห็นผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรือช่องทางอื่นใด และความไม่ได้สัดส่วนของโทษเมื่อเปรียบเทียบกับความร้ายแรงของการกระทำทางเพศ ดังนั้น ผู้เรียนตามกรณีศึกษานี้จึงหมายถึงผู้เรียนที่มีอายุกว่า 15 ปีขึ้นไปซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นระดับมัธยมศึกษาหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า

การกระทำทางเพศต่อผู้เรียนโดยผู้สอนไม่ว่าด้วยรูปแบบหรือวิธีการใดต่างก็เป็นการกระทำ โดยมิชอบภายใต้สถานะที่ต้องเป็นที่ไว้วางใจของตนที่มีความร้ายแรงและสร้างผลกระทบเสียหายต่อผู้เรียนระบบการศึกษา และผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เมื่อพิจารณาถึงนโยบายทางอาญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 วรรคสามตอนท้ายที่ว่า “รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง” ผู้เขียนจึงเห็นควรกำหนดความรับผิดทางอาญา (criminalization) เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพในสถานศึกษาของผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กและวัยรุ่นและไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการใช้สถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจของผู้สอนโดยมิชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศไม่ให้เกิดอุปสรรคต่อผู้เรียนในช่วงเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัยผู้ใหญ่รักษาไว้ซึ่งความไว้วางใจต่อสถานศึกษาของผู้ปกครอง ปกป้องอนาคตทางการศึกษาของผู้เรียนที่จะต้องไม่ตกอยู่ในความเสี่ยงจากผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการกระทำทางเพศของผู้เรียน และลดโอกาสการสูญเสียทรัพยากรของระบบการศึกษาไทยโดยรวม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์และสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.การคุ้มครองผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กและวัยรุ่นจากการกระทำทางเพศ และกฎหมายต่างประเทศที่บัญญัติความรับผิดทางอาญากรณีการกระทำทางเพศของผู้สอน
2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทยเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของกฎหมายไทยในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอแนวทางในการกำหนดขอบเขตความรับผิดทางอาญากรณีผู้สอนกระทำทางเพศกับผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การกระทำที่ควรกำหนดเป็นความผิด ลักษณะผู้สอนที่ต้องรับผิด และประเภทของผู้เรียนที่จะต้องได้รับความคุ้มครอง

สมมติฐานการวิจัย

การที่ผู้สอนมีภาระหน้าที่ต้องตัวผู้เรียนและสังคมโดยรวมแต่กลับใช้อำนาจหน้าที่และสถานะของตนไปโดยมิชอบด้วยการประพฤติดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การกระทำทางเพศต่อผู้เรียน ซึ่งสร้างความเสียหายร้ายแรงสวัสดิภาพของผู้เรียนในทุกด้าน แต่ในปัจจุบันยังประเทศไทยยังไม่มีมาตรการคุ้มครองผู้เรียนที่มีอายุกว่า 15 ปีขึ้นไปซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่าจากการประพฤติดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การกระทำทางเพศต่อ

ผู้เรียนอย่างเพียงพอ และหากไม่มีมาตรการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาในเชิงป้องกันก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียนในระบบการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีดังกล่าวเป็นการเฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนที่เป็นเด็กและวัยรุ่นต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเพื่อคุ้มครองผู้เรียนที่เป็นเด็กและวัยรุ่นจากการประพฤติดังกล่าวในทางชั่วร้ายของผู้สอนในสถานศึกษา โดยเน้นศึกษากฎหมายไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ

วิธีการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสารด้วยการค้นคว้าจากหลักกฎหมาย ตำรา หนังสือและเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงบทความ วารสาร รายงานการวิจัยทางสังคมศาสตร์และทางกฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบเสนอแนวทางการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเพื่อคุ้มครองผู้เรียนจากการประพฤติดังกล่าวในทางชั่วร้ายของผู้สอนในสถานศึกษาที่ให้การศึกษาระดับพื้นฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยแนวทางกำหนดความรับผิดชอบทางอาญากรณีการประพฤติดังกล่าวในทางชั่วร้ายระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนตามหลัก In Loco Parentis (ILP) หรือ Instead of a parent หมายถึงอำนาจที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้เรียนได้มอบให้ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาให้ความรู้บุคลิกลักษณะของตน และอำนาจควบคุมดูแลดังกล่าวย้ายไปถึงการดูแลสวัสดิภาพทางร่างกาย สุขภาพ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การอบรมสั่งสอนทางวินัย รวมไปถึงการสร้างเสริมศีลธรรมให้แก่ผู้เรียน (Hammes, 1982: 8-11) ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากสถานะที่ผู้เรียนต้องพึ่งพาผู้สอนเพื่อให้ตนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและการอบรมสั่งสอนที่ถูกต้อง ส่วนผู้สอนเป็นผู้ให้การพึ่งพาโดยการควบคุมบางส่วนหรือทั้งหมดต่อผู้เรียนเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนนั้น (Forell, 1997: 47-72) ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดจากอำนาจของผู้สอนและเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน

2) หลักการคุ้มครองสิทธิเด็กและวัยรุ่นกรณีการกระทำทางเพศ

ในกรณีที่เด็กและวัยรุ่นตกเป็นเหยื่อของการกระทำทางเพศจะต้องพิจารณาหลักการคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 หรือ Convention on the right of the Child (CRC) ที่อธิบายว่า เด็กหมายถึงมนุษย์ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี (CRC art.1) และประการสำคัญต้องพิจารณาทุกการกระทำที่เกี่ยวข้องกับเด็กตามหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นลำดับแรก (CRC art.3) เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครอง (right to protection) จากการกระทำทางเพศ โดยรัฐภาคีจะต้องปกป้องเด็กจากความรุนแรงทางกายและจิตใจเนื่องจากการแสวงหาประโยชน์และการกระทำมิชอบทางเพศ (CRC art.19) ที่มีขอบทุกรูปแบบอันเป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพของเด็กไม่ว่าด้านใด (CRC art.36) ในการนำหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กมาปรับใช้นั้น เกณฑ์การพิจารณาการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กแบ่งออกเป็นการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กในฐานะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (paramount consideration) และเป็นสิ่งที่สำคัญลำดับแรก (primary consideration) (มาตาลักษณ์ เสรเมธากุล, 2560: 336–337) ด้วยการพิจารณาตามเงื่อนไข ได้แก่ 1) สถานการณ์ที่มีความขัดกันของผลประโยชน์ 2) สถานการณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก 3) ผลกระทบจากความเสียหายนั้น 4) ระยะเวลาที่ยันตรายหรือความเสียหายนั้นอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อพิจารณาข้อโต้แย้งเรื่องเสรีภาพในทางเพศและสิทธิความเป็นส่วนตัวของบุคคลที่อายุถึงเกณฑ์ให้ความยินยอมในทางเพศเปรียบเทียบกับสิทธิของเด็กที่จะต้องได้รับการคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ในทางเพศที่เป็นผลร้ายต่อสวัสดิภาพเด็กไม่ว่าในทางใดซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ.1989 และหลักการคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาประโยชน์ทางเพศในภาพรวมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประกอบกับสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจของผู้สอน และผลกระทบของการกระทำทางเพศต่อร่างกายและจิตใจซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพและพัฒนาการทางจิตวิทยาของเด็ก รวมถึงปัญหาต่อเนื่องเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กแล้ว เห็นว่าไม่ว่าสถานการณ์ดังกล่าวจะมีการขัดกันของผลประโยชน์ของเด็กหรือไม่ รัฐก็ย่อมต้องพิจารณาหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กในฐานะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดเหนือกว่าสิ่งใด และรัฐควรมีมาตรการทางอาญาเพื่อคุ้มครองผู้เรียนที่มีสถานะเป็นเด็กจากการประพฤติดังกล่าวในทางชั่วสาวของผู้สอนในสถาบันการศึกษา

ส่วนกรณีที่เด็กและวัยรุ่นเป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศเอง ตามอนุสัญญาดังกล่าว กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องปฏิบัติต่อเด็กที่กระทำผิดอย่างมีมนุษยธรรมและเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่มีมาแต่โดยกำเนิดของเด็ก โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กผู้กระทำผิดในแต่ละช่วงวัยนั้นและคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดต่อเด็กด้วย (CRC art.37(c)) ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ฯ) กำหนดให้การกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ฯ จะต้องฟ้องคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัว (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ฯ มาตรา 5) ไม่ว่าผู้กระทำผิดจะมีอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ซึ่งมีสถานะเป็นเด็ก (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ฯ มาตรา 4) หรือมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ส่วนในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 (พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและ

ครอบครัว ๖) ได้วางหลักเกณฑ์การดำเนินคดีเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าว โดย พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวฯ มาตรา 4 กำหนดให้เด็กหมายความว่าบุคคลอายุยังไม่เกิน 15 ปี บริบูรณ์ และเยาวชนหมายถึงบุคคลอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ นอกจากนี้ยังมาตรา 97 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้กำหนดเงื่อนไขยกเว้นให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีสามารถโอนคดีที่ผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ด้วยมายังศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย และให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นเด็กหรือเยาวชน และดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างเดียวกับเด็กและเยาวชน เห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นในการให้ความคุ้มครองโดยพิจารณาจากช่วงอายุของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ คือ อายุตั้งแต่ 18 ปี แต่ไม่เกิน 20 ซึ่งเป็นช่วงอายุที่มีใกล้เคียงกับบุคคลที่มีสถานะเป็นเด็กและเยาวชนเพราะในสภาพความเป็นจริงอาจมีกรณีที่สภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลผู้กระทำความผิดที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์มีสภาพเช่นเดียวกับเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นที่จะต้องขยายความคุ้มครองผู้กระทำความผิดเป็นรายกรณีไป

หากพิจารณาเจตนารมณ์ในการคุ้มครองเด็กและวัยรุ่นตามกฎหมายบัญญัติไม่ว่าจะเป็นกฎหมายประเภทบัญญัติหรือสารบัญญัติต่างก็ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองบุคคลในช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และที่มีอายุใกล้เคียงภายใต้เงื่อนไขพิเศษ ดังนั้นในการการคุ้มครองเด็กและวัยรุ่นในฐานะทั้งที่เป็นผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดในทางเพศก็ควรขยายคุ้มครองเด็กและวัยรุ่นที่มีสถานะเป็นผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้เสียหายจากการกระทำทางเพศโดยผู้สอนด้วย แต่เป็นการคุ้มครองภายใต้ข้อยกเว้นเท่านั้นเช่นเดียวกัน จึงจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายที่มีช่วงอายุใกล้เคียงกับบุคคลที่มีสถานะเป็นเด็กเหมือนกัน และเพื่อป้องกันปัญหาความสัมพันธ์ทางคู่สมรสที่เริ่มต้นเมื่อขณะผู้เรียนยังมีสถานะเป็นเด็กและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและได้มีเพศสัมพันธ์และการกระทำทางเพศเมื่ออายุครบ 18 ปี

3) กฎหมายต่างประเทศที่กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเกี่ยวกับการกระทำในทางเพศของผู้สอนต่อผู้เรียน

ในกฎหมายต่างประเทศมีบทบัญญัติกำหนดความรับผิดชอบไว้เป็นการเฉพาะและได้กำหนดให้การกระทำในทางเพศของผู้สอน ได้แก่ การกระทำชำเรา การมีเพศสัมพันธ์ และการกระทำอนาจารต่อตัวผู้เรียน รวมถึงกำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับเพศอื่น ๆ ที่ไม่ได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เรียน โดยตรงให้เป็นความรับผิดชอบทางอาญาเพิ่มเติมด้วย โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นการกระทำเพื่อกระตุ้นหรือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำผู้ถูกระทำหรือของผู้อื่น

3.1) มลรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดให้เป็นความผิดเฉพาะ หากปรากฏว่าได้มีเพศสัมพันธ์หรือสัมผัสในทางเพศด้วยความยินยอมจากผู้เรียน โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาในฐานะประทุษร้ายในทางเพศต่อผู้เรียน (Statutes of Pennsylvania, Title 18 Crimes and offense, Chapter 31. Sexual offenses, § 3124.2 Institutional sexual assault

(a.2) Schools.) เป็นความรับผิดอุกฉกรรจ์ระดับ 3 (felony of the third degree) ระวังโทษจำคุกสูงสุด ไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ (Title 18 Crimes and offense, Chapter 1. General Provisions, § 106(b)(4)) โดยคุ้มครองผู้เรียนทุกระดับชั้นทั้งที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และเกินกว่า 18 ปีขึ้นไป ส่วนผู้กระทำความผิดจะต้องเป็นผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเดียวกันกับผู้เรียน และเป็นบุคคลที่ในความเป็นจริงได้ติดต่อใกล้ชิดโดยตรง (Direct contact)) หมายถึง เอาใจใส่ดูแล กำกับดูแล ชี้แนะหรือควบคุม (§ 3124.2(a.2)(2)(i)) และให้หมายความรวมถึงบุคคลที่โดยสภาพของสถานะและอำนาจหน้าที่ต้องมีความใกล้ชิดต่อตัวเด็กตัวอย่างเช่น ครู ครูที่ได้รับเชิญมาสอน ครูผู้สอนแทน ครูผู้ช่วย ครูผู้อำนวยการโรงเรียนกำกับดูแลโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวิชาชีพ ครูผู้สอนสำหรับการศึกษาที่บ้าน ครูที่ปรึกษา และผู้อื่นที่มีหน้าที่ต่อตัวเด็กโดยตรง (§ 3124.2(a.2)(2)(ii))

3.2) มลรัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้เป็นความผิดเฉพาะในประมวลกฎหมายอาญาฐานแสวงหาประโยชน์ทางเพศโดยผู้ที่เป็นที่ปรึกษา นักบำบัด หรือบุคลากรทางการศึกษา (Iowa Code, Title XVI Criminal Law and Procedure, Chapter 709 Sexual Abuse, Section 709.15) โดยคุ้มครองผู้เรียนทุกระดับชั้นซึ่งลงทะเบียนเข้าศึกษาหรือกำลังเข้ารับการศึกษารับการศึกษาในโรงเรียนของรัฐและเอกชนในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หรือบุคคลที่เคยได้เคยลงทะเบียนเข้าศึกษาหรือเคยเข้ารับการศึกษาดังกล่าวภายใน 30 วัน นับตั้งแต่ได้เกิดการกระทำความผิด และกำหนดตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบตำแหน่งในสถาบันการศึกษาโดยให้พิจารณาจากกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของมลรัฐไอโอวา โดยหากเป็นการกระทำทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้เรียนและไม่ปรากฏว่าไม่ได้เป็นความผิดโทษที่มีบทฉกรรจ์ จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับตั้งแต่ 625 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 6,250 ดอลลาร์หรือทั้งจำทั้งปรับ (Chapter 903 Misdemeanors, Section 903.1 aggravated misdemeanor) แต่หากปรากฏว่าการมีเพศสัมพันธ์หรือการสัมผัสในทางเพศด้วยความยินยอมของผู้เรียนเกิดจากการกระทำที่มีแบบแผน (pattern) หรือการปฏิบัติ (practice) หรือรูปแบบของการกระทำ (scheme of conduct) เพื่อที่จะกระทำทางเพศต่อนักเรียนด้วยการใช้กลวิธีหรือมีรูปแบบของการล่อลวง ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษหนักขึ้น เป็นความผิดโทษอุกฉกรรจ์ระดับ D จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับตั้งแต่ 750 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 7,500 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ (Chapter 902 Felonies, Section 902.9 class D felony)

3.3) ประเทศอังกฤษได้กำหนดให้เป็นความผิดเกี่ยวกับเพศตาม Sexual Offence Act 2003 ในหมวดการกระทำทางเพศที่เป็นใช้อำนาจหรือสถานะของในทางที่มีขอบ (Abuse of position of trust) เพื่อให้ได้มาซึ่งความยินยอมของเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีสถานะนักเรียนที่ได้ลงทะเบียนเรียนหรือลงทะเบียนเป็นนักเรียนทุกระดับการศึกษาในสถาบันการศึกษา หรือ เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดหามาให้โดยสถาบันการศึกษาที่ผู้นั้นได้ลงทะเบียนเรียนหรือลงทะเบียนเป็นนักเรียนอยู่ (Sexual Offence Act 2003 section 22(4)) และผู้สอนที่ต้องรับผิดชอบจะต้องได้ควบคุม

กำกับ หรือดูแล (section 22(2)) ผู้ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ซึ่งได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษา (section 21(5)) โดยได้กำหนดความรับผิดชอบเพิ่มเติมจากการมีเพศสัมพันธ์หรือสัมผัสในทางเพศ (section 16) เมื่อผู้สอนได้กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศต่อผู้เรียนที่ได้ ได้แก่ ก่อหรือยุยงส่งเสริมให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ (section 17) เข้าร่วมหรือมีกิจกรรมทางเพศในขณะเด็กอยู่ด้วยหรืออยู่ในสถานที่ที่บุคคลนั้นรู้ว่าสามารถมองเห็นได้และรู้หรือเชื่อว่าเด็กรู้หรือควรรู้ว่าตนกำลังเข้าร่วมหรือมีกิจกรรมทางเพศ (section 18) และก่อให้เกิดกิจกรรมทางเพศของบุคคลที่สามหรือตัวตุ๊กหรือภาพของผู้ใดที่มีกิจกรรมทางเพศ (section 19) แต่ก็ได้กำหนดเงื่อนไขยกเว้นความผิดในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเด็กอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปและได้สมรสหรือจดทะเบียนเป็นคู่ชีวิตอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับผู้กระทำอยู่ก่อนแล้วขณะกระทำครอบคลุมความผิดหรือมีความสัมพันธ์ทางเพศกันมาก่อนที่จำเลยจะมีสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจต่อตัวผู้ถูกกระทำ และในขณะที่ได้มีเพศสัมพันธ์นั้นต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย (section 23-24) โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกสูงสุดไว้ไม่เกิน 5 ปี ส่วนอัตราโทษปรับจะพิจารณาตามความร้ายแรงของการกระทำผิดตามกฎหมาย Sentencing Act 2020 มาตรา 125 (1) และสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด และการพิจารณาโทษทางอาญาทุกประเภทของอังกฤษจะต้องพิจารณาจาก Sentencing Guidelines ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำผิด (harm) และเจตนาของผู้กระทำผิด (culpability) เพื่อให้ช่วยให้ศาลใช้ดุลพินิจในการกำหนดบทลงโทษทุกประเภทให้เหมาะสมแก่ความร้ายแรงการกระทำผิดนั้น และเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาลงโทษเป็นไปอย่างมีมาตรฐานเดียวกันให้มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ความเป็นอาชญากรรม เมื่อพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบกับความหมายของสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจ หรือ Position of trust ซึ่งในภาษาอังกฤษได้มีองค์กรที่ดำเนินงานด้านการป้องกันการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กได้ให้คำนิยามว่าหมายถึงสถานะของบุคคลอันเกิดจากการประกอบอาชีพเกี่ยวข้องโดยตรงหรือมีปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กวัยรุ่น (The National Society for the Prevention of Cruelty to Children, 2021) แล้ว ผู้สอนย่อมต้องอยู่ในสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจและมีภาระรับผิดชอบ (accountability) ด้วยการประพฤติตนให้เหมาะสมตามหน้าที่ที่มีต่อผู้เรียนและต่อสังคมในการดูแลสวัสดิภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่งเสริมสถานะของการเรียนรู้และต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการล่อลวงหรือส่งผลเสียหายต่อตัวผู้เรียนและระบบการศึกษาไม่ว่าในทางใด การประพฤติในทางชั่วสาวที่นำมาสู่การมีเพศสัมพันธ์หรือการมีกิจกรรมทางเพศระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจึงไม่ใช่เป็นเพียงแค่การกระทำที่ส่งผลให้ต้องรับผิดชอบทางวินัยและทางจริยธรรมเท่านั้น แต่เป็นการกระทำที่ควรต้องรับผิดชอบทางอาญาด้วยเนื่องจากเป็นใช้สถานะที่ต้องเป็นที่ไว้วางใจของตนโดยมิชอบด้วยการกระทำทางเพศต่อผู้เรียน (abuse of position) ละเมิดความไว้วางใจ

ที่สังคมหรือสาธารณะมอบให้ (public trust) จึงไม่อาจนำแนวคิดเรื่องเสรีภาพทางเพศตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดให้บุคคลที่อายุกว่า 15 ปี สามารถให้ความยินยอมในทางเพศมาใช้กับเรื่องนี้ได้

นอกจากนี้ในการกำหนดความรับผิดทางอาญา (criminalization) จะต้องพิจารณาความร้ายแรงของการกระทำร่วมกับการพิจารณาคุณค่าพื้นฐานทางศีลธรรมของสังคมด้วย โดยพิจารณาร่วมกับหลักภัยอันตราย (Harm Principle) ที่มองว่าการกำหนดความรับผิดทางอาญาภายใต้เงื่อนไขการใช้หลักศีลธรรมเพียงอย่างเดียวจะทำให้ขอบเขตของกฎหมายอาญากว้างขวางเกินไปจึงต้องจำกัดขอบเขตของกฎหมายอาญาว่าเป็นไปเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายด้วย (prevention of harm) (Dubber and Hörnle, 2014: 679) ดังนั้น ในการกำหนดความรับผิดทางอาญาจึงต้องเสนอให้เห็นถึงภัยอันตรายที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นด้วย ซึ่งในส่วนนี้ผู้เขียนขอเสนอปัจจัยเพิ่มเติมที่ทำให้การกระทำทางเพศของผู้สอนต่อผู้เรียนเป็นอาชญากรรม ดังนี้

1.1 รูปแบบการประพฤติดิตในทางชู้สาวของผู้สอน จากการศึกษาวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ในทางชู้สาวของผู้สอน (Shakeshaft, 2004: 31–32) พบว่ามีกรณีที่ผู้สอนใช้วิธีการที่เป็นแบบแผนและมีการเลือกเป้าหมายในการสร้างความสัมพันธ์อย่างคนรักด้วยการเลือกผู้เรียนที่มีปัญหา เช่น ต้องการที่พึ่งหรือมีลักษณะที่อ่อนต่อโลกเป็นพิเศษรวมถึงการทำให้ตัวเองเป็นเพื่อนวัยเดียวกันกับผู้เรียนเพื่อก่อให้เกิดความไว้วางใจและนำมาซึ่งความยินยอมในการมีเพศสัมพันธ์ และมักพบว่าผู้สอนมีพฤติกรรมกระทำซ้ำกับผู้เรียนมากกว่าหนึ่งคน ซึ่งถือเป็นลักษณะการกระทำที่เป็น การล่อลวงหรือ grooming เนื่องจากเป็นการจงใจสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ และสร้างความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับเด็กหรือเยาวชน เพื่อที่บุคคลนั้นจะได้ควบคุมความรู้สึกนึกคิด แสวงหาประโยชน์ หรือกระทำการอื่นใดที่มีขอบต่อเด็กและเยาวชน (The National Society for the Prevention of Cruelty to Children, 2021) และเมื่อได้รับการตอบสนองทางเพศแล้วอาจมีการกล่าวโทษตัวผู้เรียนหรือทำให้รู้สึกทำให้ค่ากับความสัมพันธ์จนทำให้ผู้เสียหายไม่อยากละทิ้งความสัมพันธ์หรืออาจตัดความสัมพันธ์กับผู้เรียน แต่ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้กลับถูกมองว่าเกิดจากยินยอมของผู้เรียนเอง ทั้งที่แท้จริงแล้วผู้เรียนถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศและเป็นความรุนแรงทางเพศอย่างหนึ่ง

1.2 ผลเสียหายร้ายแรงของการกระทำในกรณีประพฤดิชู้สาวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่เกิดจากการล่อลวงหรือไม่ยอมส่งผลชัดเจนต่อการพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นของผู้เรียน เพราะหากพิจารณาทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson, 1968: 128) ที่เน้นถึงพัฒนาการทางจิตวิทยาของช่วงวัยรุ่นคือบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 12 ปี แต่ต่ำกว่า 20 ปี (adolescence/school period) โดยเฉพาะในช่วงอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไปนั้นถือเป็นช่วงวิกฤติในการเปลี่ยนผ่านไปสู่วัยผู้ใหญ่ เนื่องจากช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงที่บุคคลจะต้องรับเอาประสบการณ์และการที่จะต้องเผชิญความโหดร้ายของสังคมตามความเป็นจริง อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะก่อให้เกิดผลกระทบในการสร้างตัวตนของวัยรุ่นแต่ละคน ได้แก่ 1) ผลกระทบต่อร่างกายซึ่งเป็นผลกระทบและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ในระยะสั้นที่อาจส่งผลต่อเนื่องแก่ตัวผู้เรียน โดยเฉพาะการการตั้งครรภโดยไม่พร้อม การบาดเจ็บของอวัยวะ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 2) ผลกระทบต่อจิตใจเป็นผลกระทบในระยะยาวโดยเฉพาะกรณีที่เกิดความรุนแรง ความรู้สึกถึงทรยศต่อความไว้วางใจ ความรู้สึกเครียดและอับอายที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศจนกลายเป็นความบอบช้ำทางจิตใจระยะยาว (trauma) เกิดความบอบช้ำจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้อง (secondary trauma) เช่น การกล่าวโทษผู้เสียหาย และอาจนำมาซึ่งภาวะซึมเศร้าและฆ่าตัวตาย 3) ผลกระทบในด้านสังคมเป็นผลต่อเนื่องจากการกล่าวโทษทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลรอบข้าง) 4) ผลกระทบต่ออนาคตทางการศึกษา เพราะผู้เรียนอาจต้องย้ายโรงเรียนหรือหยุดเรียนส่งผลในระยะยาวต่อการกำหนดอนาคตของตนเองทั้งการศึกษาและหน้าที่การทำงานที่จะควรต้องเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพต่อไป หากเกิดอุปสรรคทางกายและจิตใจที่รุนแรงมีผลให้วัยรุ่นไม่สามารถผ่านวิกฤติในช่วงวัยดังกล่าวไปได้หรือผ่านไปได้แต่มีร่องรอยของความบาดเจ็บทางจิตใจอย่างมากส่งผลให้เกิดความสับสนในคุณค่า การดำรงชีวิตของตนเอง และพัฒนาการในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ช่วงวัยผู้ใหญ่ในที่สุด

2. ความไม่เหมาะสมของกฎหมายปัจจุบัน เมื่อพิจารณาจาก พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ฯ มาตรา 26(9) บัญญัติไว้ว่า “มาตรา 26(9) ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ ... ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด” จะพบว่าผู้สอนอาจต้องรับผิดชอบตามมาตรา 26(9) หากมีการกระทำความยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจารไม่ว่าจะเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด อย่างไรก็ตาม มาตรา 26(9) มิได้ถูกบัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดความรับผิดโดยเฉพาะในกรณีที่บุคคลซึ่งอยู่ในสถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจได้กระทำการเพศต่อผู้เรียน ทั้งการประพฤติผิดในทางชู้สาวของผู้สอนมีระดับความร้ายแรงของการกระทำและผลกระทบต่อตัวเด็กที่ถูกกระทำแตกต่างกัน และในปัจจุบันสามารถกระทำทางเพศด้วยรูปแบบของวิดีโอ เซ็กส์คอลซึ่งในบางกรณีเป็นการกระทำของผู้สอนฝ่ายเดียวหรือผู้เรียนด้วยก็ได้และอาจก่อให้เกิดปัญหาการนำภาพการกระทำทางเพศในระบบอิเล็กทรอนิกส์มาข่มขู่ให้ยอมมีเพศสัมพันธ์ในอนาคต อีกทั้งไม่มีการกำหนดแบ่งความรับผิดตามความร้ายแรงของการกระทำและสถานะของผู้กระทำแต่อย่างใด อีกทั้งผู้เขียนมีข้อสังเกตในเรื่องบทกำหนดโทษทางอาญาในกรณีฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือนหรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 78 เป็นอัตราโทษจำคุกที่ต่ำเกินไป เพราะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับโทษทางอาญาในกฎหมายเฉพาะของต่างประเทศ และความผิดทำนองเดียวกันในประมวลกฎหมายอาญาตามมาตรา 283 ทวิ กรณีพาบุคคลอายุกว่า 15 ปี แต่ต่ำกว่า 18 ปี ไปเพื่อการอนาจาร เพียงแค่พิสูจน์ว่าการพาไปนั้นมีเจตนาพิเศษเพื่อการอนาจารก็อาจต้องรับโทษจำคุกถึงไม่เกิน 5 ปี และแม้ยังพาไปไม่สำเร็จก็เป็นการพยายามกระทำความผิดที่ต้องรับโทษสองในสาม

ของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นซึ่งเมื่อคำนวณแล้วจะเป็นจำนวนอัตราโทษจำคุกที่สูงกว่า 3 เดือนมาก ทั้งที่ยังเป็นความผิดในชั้นก่อนที่จะได้กระทำความผิดต่อเนื้อตัวร่างกายเสียด้วยซ้ำไป

นอกจากนี้ในการปรับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 อาจไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองผู้เรียน เพราะปัญหาการตีความการ “พาไป” หากเกิดกรณีการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในระหว่างคูกรณีหรือผู้เรียนไปหาเองโดยไม่ได้นัดหมายแล้วเกิดการร่วมประเวณี อาจเกิดประเด็นข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับองค์ประกอบของการกระทำผิดที่กำหนดให้ต้องมีการพาผู้อื่นไปเพื่อการอนาจารด้วย เนื่องจากการพาไปต่างกับการพรากรผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 318-319 (ทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ และ รณกรณ์ บุญมี, 2564: 218) ซึ่งเป็นความผิดต่ออำนาจปกครองดูแลผู้เยาว์ เนื่องจากการพรากรจะกระทำโดยวิธีใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ผู้เยาว์มาหาหรือการพาตัวผู้เยาว์ไปที่อื่น (สพฐ กิติ ศุภากร, 2564: 172) แต่การพาไปจะต้องเป็นจะต้องเป็นการกระทำที่มีการเคลื่อนตัวผู้ถูกกระทำจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง อีกทั้งเคยมีคำพิพากษาฎีกา 3718/2547 ตัดสินกรณีจำเลยชวนผู้เสียหายไปเที่ยวตามประสาวัยรุ่นและเป็นความยินยอมพร้อมใจ แม้ต่อมาจำเลยจะได้กระทำชำเราผู้เสียหายเป็นเรื่องเกิดภายหลัง จำเลยไม่มีความผิดฐานพาหญิงไปเพื่อการอนาจารโดยใช้อุบายหลอกลวง ดังนั้น หากกรณีผู้สอนชักชวนไปเที่ยวและต่อมาได้โน้มน้าวให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ทางเพศก็ไม่ใช่ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 284 และเป็นการยากที่จะพิสูจน์ว่าการชักชวนไปเที่ยวอาจเป็นเป้าหมายหนึ่งของอุบายที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้ผู้สอนจะมีพฤติกรรมการกระทำซ้ำที่เป็นแบบแผน และหากผู้สอนอ้างว่าเป็นการพาผู้เรียนเพื่อเป็นภรรยาโดยไม่ได้ใช้กำลังบังคับ และยังปรากฏว่าผู้เรียนเต็มใจไปด้วยหรือเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อนมาแล้วก่อนการพาไป ผู้สอนก็ไม่มีผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 284 เมื่อเทียบเคียงจากคำพิพากษาฎีกาที่ 3343/2534 ตัดสินว่ากรณีที่ผู้เสียหายกับจำเลยเคยอยู่กินฉันสามีภรรยามาก่อนเมื่อจำเลยพาผู้เสียหายไปเพื่อเป็นภรรยาโดยไม่ได้ใช้กำลังบังคับ และผู้เสียหายเต็มใจไปด้วยไม่เป็นความผิดตามมาตรา 284 ซึ่งเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เรียนก็ย่อมไม่ควรเปิดช่องให้ผู้สอนใช้ข้ออ้างดังกล่าวเพื่อให้ตนไม่ต้องรับผิดชอบได้

3. องค์ประกอบของการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ยังไม่ครอบคลุมถึงการกระทำทางเพศผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ทางอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย ทำให้กระทำทางเพศต่อผู้เรียนในลักษณะที่ผู้สอนเข้าร่วมหรือมีกิจกรรมทางเพศต่อตนเองในขณะที่ผู้เรียนอยู่ด้วย หรืออยู่ในสถานที่ที่บุคคลนั้นรู้ว่าสามารถมองเห็นได้และรู้หรือเชื่อว่าผู้อื่นรู้หรือควรรู้ว่าตนกำลังเข้าร่วมหรือมีกิจกรรมทางเพศ หรือการให้ผู้เรียนกิจกรรมทางเพศของบุคคลที่สามหรือตัวตุหรือภาพของผู้ใดที่มีกิจกรรมทางเพศไม่เป็นความผิดตามมาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 แต่อย่างใด

4. ปัญหาการตีความการใช้อุบายหลอกลวงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 284 เนื่องจากการศึกษารูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ในทางชู้สาวในลักษณะที่เป็นการล่อลวงพบว่า ส่วนมากจะ

พิสูจน์ได้ยากกว่ามีการใช้อุบายหลอกลวงด้วยวาจาหรือมีหลักฐานโดยชัดเจนว่าเป็นการปกปิดข้อความจริงอย่างชัดเจน เช่น การหลอกลวงจะสมรสเพื่อขอมีเพศสัมพันธ์ด้วย แต่ความสัมพันธ์ทางเพศที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการสร้างทำด้วยการแสดงออก (pretend) ที่เสมือนเป็นพฤติกรรมระหว่างคู่รักตามปกติ เช่น ทำเป็นห่วงใยมากเป็นพิเศษเพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจเพื่อให้ผู้เรียนให้ความยินยอมให้กระทำทางเพศ มีผลให้ไม่เป็นการใช้อุบายหลอกลวงตามการตีความบทบัญญัติตามมาตรา 284 ในปัจจุบัน

ผู้เขียนสามารถสรุปสาระสำคัญเปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต่างประเทศได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญากรณีผู้สอนกระทำทางเพศที่เกิดจากความสัมพันธ์ในทางชู้สาวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ

เปรียบเทียบความรับผิดชอบทางอาญากรณีผู้สอนกระทำทางเพศต่อผู้เรียน				
ประเทศ	สหรัฐอเมริกา		อังกฤษ	ไทย
	มลรัฐเพนซิลวาเนีย	มลรัฐไอโอวา		
ลักษณะการกระทำที่เป็นความผิด	§ 3124.2 ในป.อาญา 1. เพศสัมพันธ์ไม่ว่าในรูปแบบใด 2. สัมผัสในทางเพศ	s. 709.15 ในป.อาญา 1. เพศสัมพันธ์ไม่ว่าในรูปแบบใด 2. สัมผัสในทางเพศ 3. กรณี 1.-2. เกิดจากการวางแบบแผนเพื่อกระทำทางเพศ	s.16-19 ในพ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับเพศ 1. มีกิจกรรมทางเพศ 2. ก่อ/ชักชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ 3. มีกิจกรรมทางเพศในขณะที่รู้ว่าหรือควรได้รู้ว่าเด็กอยู่ด้วย 4. ก่อให้เด็กดูการกระทำทางเพศ	1. พาไปเพื่ออนาจาร (ป.อาญา ม.283 ทวิ ม.284) 2. ยุยง/ส่งเสริม/ยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามกอนาจาร (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ ม.26(9))
โทษจำคุก (ไม่เกิน)	3.5 ปี-7 ปี	2 ปี (ล หู โท ซ ที่มีบทบรรณาธิ)	6 เดือน (ดำเนินคดี รวบรวม)	5 ปี (ม.283 ทวิ) 1-10 ปี (ม.284)
		5 ปี (อุกฉกรรจ์โทษระดับ D)	5 ปี (ดำเนินคดี ฟ้องเต็มรูปแบบ)	3 เดือน (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ ม.26(9))
โทษปรับ (ไม่เกิน)	\$ 15,000	\$ 625-\$ 6,250	ปรับตามสถานะทางเศรษฐกิจ	1 แสนบาท(ม.283ทวิ) 2 หมื่น-2แสนบาท (ม.284)
		\$ 750-\$ 7,500		3 หมื่นบาท (พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ ม.26(9))

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เมื่อพิจารณาลักษณะการกระทำทางเพศ ผลกระทบเสียหาย และการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาในต่างประเทศแล้วเห็นว่า การที่ผู้สอนกระทำชำเรา การกระทำอนาจารหรือสัมผัสในทางเพศ มีกิจกรรมเพศให้ผู้เรียนเห็นหรือรู้ว่าควรได้เห็น หรือการก่อกำให้ผู้เรียนมีกิจกรรมทางเพศ ทั้งที่ได้กระทำต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้เรียนหรือต่อเนื้อตัวร่างกายของผู้สอน ไม่ว่าด้วยวิธีการใด เพื่อสนองความต้องการทางเพศของผู้สอนเอง เป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงเนื่องจากการใช้สถานะต้องเป็นที่ไว้วางใจของตนโดยมิชอบ และแสวงหาประโยชน์ในทางเพศจากความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ส่งผลกระทบต่อสวัสดิภาพของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ และส่งผลเสียหายต่อระบบการศึกษาในภาพรวม ดังนั้น แม้ว่าการกระทำทางเพศของผู้สอนจะปรากฏถึงการแสดงออกถึงความยินยอมของผู้เรียนก็ยังคงมีความเป็นอาชญากรรมของการกระทำ และสมควรกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำทางเพศในลักษณะดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาไว้โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้การมีเพศสัมพันธ์กับผู้เรียนหรือสัมผัสในทางเพศต่อร่างกายผู้เรียน โดยคุ้มครองผู้เรียนทุกระดับชั้นที่ลงทะเบียนศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ในสถานการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับวิชาชีพหรือเทียบเท่า ได้แก่ มลรัฐเพนซิลวาเนียได้กำหนดให้เป็นความผิดอุกฉกรรจ์ระดับสามมีโทษจำคุกตั้งแต่ 3.5 ปี-7 ปี หรือมีโทษปรับไม่เกิน 15,000 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนมลรัฐโอไฮโอกำหนดเป็นความผิดหุโทษที่มีบทลงโทษมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือมีโทษปรับตั้งแต่ 625 ดอลลาร์ แต่ไม่เกิน 6,250 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ และหากพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำทางเพศต่อผู้เรียนที่เกิดจากการวางแผนไว้หรือมีแบบแผนของการกระทำก็จะต้องรับโทษหนักขึ้นเป็นความผิดอุกฉกรรจ์โทษระดับ D มีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี โทษปรับตั้งแต่ 750 ดอลลาร์แต่ไม่เกิน 7,500 ดอลลาร์ หรือทั้งจำทั้งปรับ ในประเทศอังกฤษได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาเพิ่มเติมจากเพศสัมพันธ์กับผู้เรียนหรือสัมผัสในทางเพศต่อร่างกายผู้เรียนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ลงทะเบียนศึกษาหรือกำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาทุกระดับชั้นการศึกษา ได้แก่ การก่อกำหรือชักชวนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศ การมีกิจกรรมทางเพศในขณะที่รู้ว่าหรือควรได้รู้ว่าเด็กอยู่ด้วย การก่อกำให้เด็กดูการกระทำทางเพศ เป็นความผิด โทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี โดยพิจารณาลงโทษจากภัยอันตรายจากลักษณะของการกระทำผิด (Harm) และความร้ายแรงของการกระทำผิด (Culpability) เป็นสำคัญ ซึ่งได้กำหนดแนวทางและวิธีการลงโทษไว้ใน Sentencing Guideline ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ แต่ในประเทศไทยยังไม่มีนิยามของคำว่าผู้เรียนในสถานศึกษาในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 285 อย่างชัดเจนประกอบกับไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบทางอาญาสำหรับกรณีนี้เป็นการเฉพาะ ทั้งความรับผิดชอบในทำนองเดียวกันตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 283 ทวิ และ มาตรา 284 ซึ่งเป็นความผิดฐานพา

ไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของตนเอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติทั่วไปและเป็นการผิดอันยอมความได้ และทั้งสองมาตรายังมีปัญหาเรื่องความไม่ครอบคลุมของกฎหมายในกรณีที่เกิดการกระทำทางเพศเกิดขึ้นในลักษณะที่ไม่มีการพาไป เช่น เกิดในสถานศึกษาหรือกรณีที่นัดพบกันในสถานที่พักของผู้สอน มาตรา 283 ทวิ ไม่คุ้มครองผู้เรียนมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่ยังคงศึกษาอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีสถานะเป็นนักเรียนเช่นเดียวกับผู้เรียนที่อายุกว่า 17 ปี อีกทั้งมาตรา 284 ที่มีปัญหาการตีความการพาไปเพื่อการอนาจารโดยใช้อุบายหลอกลวงที่ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำที่เป็นการล่อลวงของผู้สอนที่มีแบบแผนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางชั่วสาวโดยมีเป้าหมายสุดท้ายเป็นการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากผู้เรียน ส่วนในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 26(9) เป็นบทบัญญัติคุ้มครองบุคคลที่มีสถานะเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นการทั่วไปเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศในรูปแบบอื่น ได้แก่ การมีกิจกรรมเพศของผู้สอนให้ผู้เรียนเห็นหรือรู้ว่าควรได้เห็น และการให้ผู้เรียนดูภาพกิจกรรมในทางเพศหรือลามกอนาจารไม่ว่าด้วยวิธีการใด และกำหนดโทษจำคุกสูงสุดเพียงไม่เกิน 3 เดือน ซึ่งไม่ได้สัดส่วนกับโทษปรับที่กำหนดไว้ไม่เกิน 30,000 บาท

การกำหนดความรับผิดทางอาญาสำหรับกรณีการประพฤติดังกล่าวระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าควรกำหนดไว้ในเป็นการเฉพาะมากยิ่งขึ้น โดยจะต้องเริ่มจากการคุ้มครองผู้เรียนที่มีสถานะเป็นเด็กซึ่งเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ทั้งยังสอดคล้องกับการคุ้มครองเด็กตามกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดความรับผิดทางอาญา มีดังต่อไปนี้

1. การกระทำที่สมควรเป็นความผิดทางอาญา ได้แก่ กระทำชำเรา กระทำอนาจารโดยการล่อล้า กระทำอนาจาร การที่ผู้สอนเข้าร่วมหรือมีกิจกรรมทางเพศในขณะที่ผู้เรียนอยู่ด้วยหรืออยู่ในลักษณะที่รู้ว่าสามารถมองเห็นได้ไม่ว่าด้วยวิธีการใด ผู้สอนก่อให้เกิดผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางเพศไม่ว่าด้วยวิธีการใด ผู้สอนให้ผู้เรียนดูกิจกรรมทางเพศของบุคคลที่สามหรือวัตถุหรือภาพที่มีเนื้อหาลามกอนาจารหรือที่เป็นการกระทำทางเพศ หรือมีกิจกรรมทางเพศไม่ว่าด้วยวิธีการใด

2. ผู้สอนที่ต้องรับผิด ให้พิจารณากำหนดตามแนวทางของมลรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลที่ทำงานในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ที่ให้การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและในความเป็นจริงได้มีความใกล้ชิดกับตัวผู้เรียนเนื่องจากได้เคยกระทำหรือกระทำโดยตรงและโดยสม่ำเสมอต่อตัวผู้เรียน ได้แก่ สอน ฝึกฝน กำกับดูแล ชี้แนะ ให้คำปรึกษา หรือควบคุมดูแลผู้เรียน

3. ผู้เรียนที่ต้องได้รับการคุ้มครอง คือ ผู้เรียนอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่กำลังได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับมลรัฐเพนซิลวาเนียและมลรัฐไอโอวาประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ และให้ความคุ้มครองผู้เรียนในระดับชั้นเดียวกันแต่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปด้วย

4. กรณีบทบัญญัติความผิดและบทลงโทษทางอาญาเห็นว่า ควรกำหนดนิยามคำว่า “ผู้เรียนอยู่ในสถานศึกษา” “ผู้ทำงานในสถานศึกษา” และ “สถานศึกษา” ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 285 (รายละเอียดปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน) เพื่อให้มีความชัดเจนและรัดกุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งน่าจะทำให้บรรลุเป้าหมายในการคุ้มครองผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน และแก้ไขบทบัญญัติมาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ในประมวลกฎหมายอาญาให้เพิ่มเติมคำว่า “ล่อ” ซึ่งหมายถึงการใช้อุบายชักนำหรือการยุยงให้ทำความผิด ทั้งเมื่อพิจารณาถึงตัวผู้ถูกระทำและความสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำจึงเห็นควรกำหนดให้การกระทำผิดตามมาตรา 283 ทวิ และมาตรา 284 ซึ่งได้กระทำต่อบุคคลตามมาตรา 285 เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในส่วนของการข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ต่อไป ผู้เขียนเห็นว่าการพิจารณาเปลี่ยนแปลงอัตราบทลงโทษจำคุกและโทษปรับให้เหมาะสมได้สัดส่วนระหว่างความร้ายแรงของการกระทำและผลเสียหายของการกระทำทางเพศในลักษณะต่าง ๆ ต่อผู้เรียน ตลอดจนมาตรการคู่ขนานในการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากผู้เรียนนั้นเป็นกรณีที่ยังคงต้องศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขต่อไปโดยเปรียบเทียบกับบทบัญญัติกฎหมายที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับหัวข้อวิจัยนี้ที่บังคับใช้อยู่ในประเทศและต่างประเทศ โดยในแต่ละประเทศกำหนดบทลงโทษเพิ่มขึ้นหากการกระทำทางเพศต่อผู้เรียนเกิดจากการล่อลวงโดยผู้สอน ด้วยการพิจารณาเงื่อนไขเกี่ยวกับตัวผู้เรียนและพฤติการณ์ของผู้สอนเป็นรายกรณีไป ได้แก่ สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ สติปัญญา นิสัย ประกอบกับรูปแบบการกระทำที่มีลักษณะของการวางแผน พฤติการณ์ของผู้กระทำทั้งก่อนและหลังที่ได้กระทำทางเพศและพฤติการณ์กระทำซ้ำ เนื่องจากผู้เรียนในระดับชั้นดังกล่าวที่ตกเป็นเหยื่อของการล่อลวงยังคงอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่อ่อนประสบการณ์และยังคงอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลของผู้สอนเช่นเดียวกัน และช่วงในช่วงวัยที่เป็นวิกฤติในการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตามทฤษฎีจิตสังคม ตัวอย่างเช่น หากพิจารณาบทบัญญัติความผิดที่ใกล้เคียงกับเรื่องดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 กำหนดให้ผู้สอนจะต้องรับผิดชอบตามมาตรา 78 มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 30,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของโทษจำคุกในบทบัญญัติความรับผิดทางอาญาในทำนองเดียวกันตามประมวลกฎหมายอาญาที่มีอัตราโทษจำคุก 1 ปีต่ออัตราโทษปรับ 20,000 บาท จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 78 ที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่ได้สัดส่วนกับอัตราโทษปรับแต่อย่างใด

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มวินัยและนิติการ. (2563). รายงานประจำปีงบประมาณ 2560–2562. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3343/2534. ค้นเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564, จาก <https://deka.in.th/view-18172.html>
- กองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3718/2547. ค้นเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2564, จาก <https://deka.in.th/view-410988.html>
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และรณกรณ์ บุญมี. (2564). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและโทษ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276–279 มาตรา 283 ทวิ และ มาตรา 284.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 26(9) และ มาตรา 78.
- พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 4 และมาตรา 97.
- มาตาลักษณ์ เสรมธากุล. (2560). งานวิจัยการคุ้มครองสิทธิเด็กภายใต้แนวคิด เกี่ยวกับประโยชน์สูงสุดของเด็ก. กรุงเทพฯ: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77.
- สทรวง กิติ ศุภากร. (2564). หลักและคำพิพากษากฎหมายอาญา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุชุม เฉลยทรัพย์. (2561). ‘ครู’กับ‘ศิษย์’ ไกลซ์ชิดแค่ไหน? จีงจะ‘พอดิ’. ค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2564, จาก https://www.matichon.co.th/article/news_831200
- Charol Shakeshaft. (2004). **Educator Sexual Misconduct: A Synthesis of Existing Literature**. United State of America: U.S. Department of Education, Office of the Under Secretary.
- Convention on the Rights of the Child 1989 (adopted 20 November 1989, entered into force 2 September 1990) UNGA Res 44/25 (CRC) art 1, art 3, art 19, art 36, art 37(c).
- Erik H. Erikson. (1968) **Identity Youth and Crisis**. New York: W. W. Norton & Company, Inc.
- Iowa Code Title XVI Criminal Law and Procedure, Chapter 709 Sexual Abuse, Section 709.15 Sexual exploitation by a counselor, therapist, or school employee.

Iowa Code Title XVI Criminal Law and Procedure, Chapter 902 Felonies, Section 902.9
Class D felony.

Iowa Code Title XVI Criminal Law and Procedure, Chapter 903 Misdemeanors, Section
903.1 Aggravated misdemeanor.

Markus Dubber and Tatjana Hörnle. (2014). **THE OXFORD HANDBOOK OF CRIMINAL
LAW**. UK: Oxford University Press.

Richard R. Hammes, (1982). ‘*In Loco Parentis: Considerations in Teacher/Student
Relationships*’ **The Clearing House**, 56(1): 8–11.

Sexual Offences Act 2003 PART 1, Abuse of position of trust section 16–24.

Statutes of Pennsylvania, Title 18 Crimes and offense, Chapter 1. General Provisions,
§ 106 Classes of offenses (b) Classification of crimes (4) felony of the third
degree.

Statutes of Pennsylvania, Title 18 Crimes and offense, Chapter 31. Sexual offenses,
§ 3124.2 Institutional sexual assault (a.2) Schools. (1)–(2)

The National Society for the Prevention of Cruelty to Children. “**Position of trust**”.
Retrieved on February 20th 2021, from [https://learning.nspcc.org.uk/research-
resources/briefings/preventing-abuse-positions-of-trust](https://learning.nspcc.org.uk/research-resources/briefings/preventing-abuse-positions-of-trust)

The National Society for the Prevention of Cruelty to Children. “**Grooming**”.
Retrieved on February 20th 2021, from [https://learning.nspcc.org.uk/
research-resources/briefings/grooming](https://learning.nspcc.org.uk/research-resources/briefings/grooming) >